

О. ХЕНРИ

ЗА КАКВО СЛУЖИ ХЛЯБЪТ

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1993

chitanka.info

Госпожица Марта Мийчам държеше малка пекарница на ъгъла (знаете я, три стъпала и когато отвориш вратата, камбанката звънва).

Госпожица Марта беше на четирийсет, банковата ѝ сметка съдържаше две хиляди долара, тя имаше два изкуствени зъба и състрадателно сърце. Доста жени с далеч по-малки възможности от госпожица Марта отдавна се бяха омъжили.

Два-три пъти в седмицата в пекарницата влизаше клиент, към когото тя започна да проявява интерес. Той беше човек на средна възраст, с очила и с тъмна старателно подстригана брадичка.

Говореше английски със силен немски акцент. Носеше стар костюм, тук измачкан, там позакърпен. Но въпреки това човекът имаше спретнат вид и което е по-важно — много добри маниери.

Той винаги купуваше два баяти хляба. Пресният хляб струваше пет цента. Баятият — два за пет цента. И той неизменно купуваше баят хляб.

Веднъж госпожица Марта забеляза на пръстите му следи от червена и кафява боя. Тогава реши, че този човек е художник, при това крайно беден. Сигурно живее в някоя таванска стаичка, яде корав хляб и мечтае за вкусните неща, с които изобилства нейната пекарница.

Когато седнеше да закусва — телешко филе, маслени кифлички, конфитюр и чай, — госпожица Марта честичко въздишаше и съжеляваше, че този толкова деликатен и възпитан художник гризе сух хляб в студената си стаичка, вместо да дели с нея вкусната ѝ трапеза.

Решила да провери дали е права за професията на този човек, един ден тя изнесе от задната стая картината, купена някога на разпродажба, и я подпря на полиците над тезгяха в пекарната.

Картината представляваше изглед от Венеция. На преден план — по-точно, на воден: план се виждаше великолепно мраморно палацо (ако се вярва на надписа). Останалото пространство беше заето от гондоли (дамата в една от тях прокарваше пръст по водата), от облаци, небе и обилни светлосенки. Картината не можеше да не привлече погледа на един художник.

След два дни въпросният клиент влезе в пекарната.

— Два сухи хляба, моля.

И докато госпожица Марта увиваше хлябовете, той каза:

— Много красифа картина, мадам.

— Да? — възкликна госпожица Марта, възхитена от собствената си хитрост. — Аз много обичам изкуството и... (не е ли още рано да каже „и художниците“) живописиста — додаде тя вместо другото. — Харесва ли ви картината?

— Тфорец нарисуфан неправилно — каза клиентът. — Ди перспектив не такава. Дофиждане, мадам.

Той взе хлябовете, поклони се и излезе скорострелно.

Да, художник, въвн от всяко съмнение. Госпожица Марта върна картината в задната стая.

Какво меко и добродушно излъчване имат тези очи зад очилата! И какво високо чело! Да си способен от един поглед да преценяваш перспективата и да живееш на баят хляб! Но на гения често е писано да се бори за съществуването си, преди да бъде признат.

А колко биха спечелили изкуството и перспективата, ако такъв гений бъде подкрепен от банкова сметка на стойност две хиляди долара, от пекарната и от едно състрадателно сърце... Но, увличате се, госпожице Марта, започвате да сънувате наяве.

Оттук нататък, когато влезеше в пекарната, клиентът се задържаше пред тезгяха и разменяше някоя и друга дума с госпожица Марта. Нейната веселост и приветливост явно му допадаха.

Той продължаваше да купува баят хляб. И нищо друго, никакви понички, никакви кифлички, да не говорим за нейния фантастичен печен сладкиш.

Напоследък той започна да й се струва поотслабнал и някак тъжен. Толкова й се искаше да добави нещо вкусно към оскъдната му диета, но все не смееше. Знаеше, че художниците са честолюбиви. И се боеше да не го обиди.

Госпожица Марта започна да се появява в пекарната с копринена блузка на сини капки. А в задната стая започна да забърква някаква тайнствена смес от дюлени семки и боракс. Мнозина употребяват тази смес за избистряне на кожата.

Един ден клиентът влезе в пекарната, остави, както обикновено, петцентовата монета на тезгяха и поиска своите вечни два хляба. Госпожица Марта вече протягаше ръка към рафта, когато навън се разнесе рев на клаксони, грохот и профуча кола на пожарната команда.

Клиентът се хвърли към вратата да види какво става, както би направил всеки. Споходена от блестяща идея, госпожица Марта

използва това положение.

На долния рафт зад тезгяха лежеше пакет прясно масло, донесено само преди десет минути. С ножа за хляб госпожица Марта направи надлъжен срез във всеки от хлябовете, натъпка ги с масло и ги притисна.

Когато клиентът се върна от вратата, тя вече ги увиваше.

След кратък, много приятен разговор той си отиде, а госпожица Марта се усмихна и сърцето ѝ трепкаше, трепкаше.

Дали не си позволи прекалено много? Ами ако той се обиди? Не, няма. Хранителните продукти нямат свой език. И маслото едва ли е символ на женска нескромност.

Този ден тя дълго разсъждаваше за тези неща. Представяше си как той ще реагира, когато открие нейната невинна измама.

Ето, оставя настрана четките и палитрата. На статива стои картината му с безупречна перспектива. Той се готви да хапне на обед сух хляб и водица. Започва да реже хляба на филии и... а!

Госпожица Марта се изчерви. Ще се досети ли той коя ръка е сложила маслото? И дали...

Камбанката над вратата дрънна силно. Изтрополиха шумно нечий стъпки. Госпожица Марта притича от задната стая. Пред тезгяха стояха двама мъже. Единият — някакъв млад човек с лула, когото виждаше за първи път. Вторият — нейният художник.

Цял почервенял, с килната на тила шапка, рошав, той стисна юмруци и взе да ги размахва под носа на госпожица Марта. На госпожица Марта.

— Думкопф! — разкреця се той, а после: — Таузендонфер! — или нещо от този род.

Младият човек се опита да го придърпа към изхода.

— Няма да ходи — озъби се онзи, — докато не казва на нея всичко.

Под юмруците му тезгяха се превърна в тъпан.

— Вие провалили мене! — закреця отново той, а очите му хвърляха мълни иззад очилата. — Аз каже на всички, всичко. Вие нахална дърта котка!

Госпожица Марта се подпря изнемощяла на рафта и сложи ръка на копринената си блузка — тази на сините капки. Младият човек хвана другия за яката.

— Хайде — подкани го той. — Каза, каквото имаше да казваш. — Той измъкна разярения си приятел на улицата, след което се върна.

— Мисля, че трябва да ви обясня, мадам, защо стана този скандал — каза той. — Този човек, Блумбергер, е чертожник.

Двамата работим в едно архитектурно ателие. Три месеца не е подвил крак, потеше се върху конкурсния проект за нова община. Вчера го завърши и изчерта проекта с туш. Сигурно знаете, че всеки чертеж се изработва първо с молив, а после моливът се изтрива с хляб, но не пресен. Хлябът върши по-добра работа от гумата. Блумбергер купуваше хляб от вас. Хубаво, но днес... Разбирате, нали, мадам, с вашето масло... С една дума, чертежът на Блумбергер сега не става за друго освен за сандвичи.

Госпожица Марта си влезе в задната стая. Там тя свали копринената блузка — тази на сините капки, и надяна предишната с цвят на амбалажна хартия. Сетне запрати през прозореца в боклукчийската кофа бурканчето, в което държеше сместа от дюлени семки и боракс.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.